

◀ Тетяна Гура ▶

ГУМАНІСТИЧНА СПРЯМОВАНІСТЬ ІДЕЙ А.С.МАКАРЕНКА – АКТУАЛЬНИЙ АСПЕКТ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ-КЕРІВНИКІВ

A Автор рассматривает возможности применения идей А.С. Макаренко для решения важнейшей задачи современной педагогики – гуманизации образования.

S An author examines the possibilities of Makarenko's ideas application for the decision of the most important task in modern pedagogic, the humanization of education.

Ключевые слова: гуманизация, профессиональное образование, личность, коллектив, развитие, инженер-руководитель

Key words: humanizing, professional education, personality, collective, development, engineer-manager

Важливою підставою гуманізації інженерної освіти є спроба перегляду моделі фахівця, яка лежить в основі всієї системи підготовки кадрів. Сучасний інженер має, за визначенням Є.О.Клімова, «подвійний предмет праці: він мусить бути не лише гарним спеціалістом, а й гарним організатором»[1]. Тому О.С.Пономарьов, вивчаючи управлінську культуру як важливу складову неперервної професійної освіти, стверджує, що «...суто риторично звучить запитання про те, чи здатні керівники, в руках яких були важелі управління впродовж перших десяти років незалежності, запропонувати народові подібну стратегію, переконати людей у її перспективності та мобілізувати їх на реалізацію цієї стратегії. Іншими словами, успішно зробити це зможуть лише нові лідери, яких і повинна належним чином підготувати наша вища школа. Зміст цієї підготовки має базуватися на ідеях гуманізації як самої освіти, так і управління, і самого суспільного виробництва»[4,141].

Питання, пов'язані з гуманістичним вихованням – кардинальні в сучасній педагогіці. Все, що відноситься до освіти, органічно пов'язано з більш широким явищем – вихованням. Навчаючи, викладач у той же час і

виховує, – на цій старій істині класичної педагогіки А.С. Макаренко неодноразово наголошував. Складні організаційні залежності, необхідність яких А.С.Макаренко всебічно обґрунтовував теоретично і роль яких він показав на практиці в колонії імені О. М.Горького та в комуні імені Ф.Е.Дзержинського, принцип суверенітету колективу відображають одну з важливих тенденцій розвитку сучасного демократичного суспільства.

У праці «Виховання громадянина» А.С.Макаренко наголошував, що історичним завданням є залучення кожного учня до активної державної та суспільної діяльності. Розвиток демократії відбувається шляхом ускладнення соціальних та внутрішньокolleктивних відносин, поєднанням і чергуванням функцій керівництва та підкорення, контролю та розпорядження [2, 9]. Таким чином, тільки активна участь кожного громадянина сприяє розвитку та процвітання суспільного виробництва. В свою чергу, вищим призначенням виробничого колективу є створення умов для всебічного та вільного розвитку особистості, для виховання колективізму. З цього приводу А.С.Макаренко наголошував на тому, що необхідно працювати з окремою особистістю, і обов'язковим є її «культивування».

Виникає питання, від кого залежить культивування особистості в колективі? В першу чергу, розвиток особистості залежить від керівника виробництва, і не тільки від його компетенції в галузі як спеціаліста. Час стрімкого розвитку нових технологій, росту інформаційного та психологічного навантаження на людину вимагає від інженера-керівника необхідних знань в галузі педагогіки та психології. На жаль, у технічних університетах у зв'язку з входженням ВНЗ до Болонського процесу, деканатам надана можливість самостійно визначати кількість годин на вивчення дисциплін гуманітарного циклу (табл.1):

Таблиця 1.

Кількість годин, відведених на вивчення дисципліни «Психологія та педагогіка» в НТУ «ХПІ», 2007/2008 н.р.

Факультети (скорочена назва)	Загальна кількість (год.)	З них	
		Лекції, семінари (год.)	Сам. робота (год.)
Н,О, БФ	90	30	60
Е, КІТ, АП, ІФ, МТ, ІТ, ЕМБ, ІФ	72	30	42
ТМ, ЕМ	54	30	24

Одержані цифри вказують незмінну кількість годин на лекційні та семінарські заняття та збільшення годин на самостійну робо-

ту. На жаль, цих годин замало для того, щоб підготувати належним чином компетентного інженера-керівника. Виходячи з вище сказаного, можна зробити висновок, що в чинних навчальних планах відчувається технократичний підхід до розуміння цілей і змісту підготовки фахівців. Це полягає в явному ігноруванні завдань його особистісного розвитку. За цих умов доцільно здійснювати управлінську підготовку інженерів шляхом координації викладання профільних дисциплін, дисциплін гуманітарного, соціально-економічного циклів та природничо-наукових дисциплін, спрямування її на формування і розвиток особистості інженера, усвідомлення ним гуманістичних аспектів професійної діяльності. Тому спрямованість вищої технічної освіти на гуманізацію та гуманітаризацію навчально-виховного процесу надасть можливість майбутньому інженеру здобути вкрай необхідні знання для розвитку управлінської компетенції, що сприятиме розкриттю внутрішнього потенціалу співробітників, який є, як наголошував А.С. Макаренко, необхідною умовою розвитку кожної особистості в колективі.

Література

1. Климов Е.А. Как выбирать профессию. – М.: Просвещение, 1984. – 160 с.
2. Макаренко А.С. Воспитание гражданина. – М.: Просвещение, 1968. – 374 с.
3. Макаренко А.С. Коллектив и воспитание личности. – М.: Педагогика, 1972. – 336 с.
4. Пономарьов О.С. Управлінська культура як важлива складова системи неперервної професійної освіти // Неперервна професійна освіта: теорія і практика. – К., 2001. – Ч.1. – С.137-142.

Валентина Оніпко

КОНЦЕПЦІЯ А.С. МАКАРЕНКА І ПРОБЛЕМИ ПРОЕКТУВАННЯ АГРОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ВЧИТЕЛЯ

А Аналізується вплив науко-педагогічних розробок А.С. Макаренка на проблему проектування агрономічної діяльності при підготовці майбутнього учителя біології. Розглядається можливість використання метода проектного навчання з метою формування готовності к агрономічній, дослідницькій діяльності.

Ключевые слова: агрономическая деятельность, метод проектного обучения, исследовательская деятельность, межпредметные связи.

Успішне формування особистості в сучасній школі може здійснюватися тільки на основі розумного організованого поєднання навчально-виховної роботи із практичною трудовою діяльністю. Праця розвиває розумові здібності людини, її ініціативність, творчу кмітливість. Робота на сучасному виробництві вимагає широкої освітньої й технічної підготовки, вміння швидко оволодіти новою технологією, здібностей у сфері раціоналізації й удосконалення трудових прийомів тощо.

Передові представники філософської й педагогічної думки бачили в праці найбільшу